

Bijlagen

BIJLAGE 1: Think Global

THINK GLOBAL

Taalspel voor 3 tot 8 spelers (hoewel wij er geen limiet op zouden zetten, wel een minimum aantal)

Duur: 15'

Speel dit spel in de voorbereidingfase. Het is een mooi alternatief voor de klassieke woordspil of de brainstorm.

Hoe spelen?

De vierkante doos uit gerecycleerd karton bevat als belangrijkste spelmateriaal een set van 50 grote kaarten (ongeveer 14 cm op 21 cm) met daarop aan weerskanten een mooie foto. Voor de rest steken er alleen nog potloden, een zandloper en notitieblokjes bij.

Leg centraal één van de foto's duidelijk zichtbaar voor iedereen. Iedereen krijgt evenveel (zandloper)tijd om (maximum) 6 associaties te noteren die bij het zien van deze foto bij hem of haar opkomen. Daarna worden de punten geteld. Om de beurt leest iedereen zijn genoteerde woorden voor. Zodra iemand hetzelfde woord (letterlijk of naar betekenis) heeft opgeschreven, wordt de score voor elk van deze spelers hoger. Een uniek gevonden woord brengt namelijk niets op. Twee spelers krijgen voor een gelijke term elk één punt. Zijn er reeds drie spelers met dezelfde inval, dan krijgen ze elk drie punten. Dit aantal punten loopt steeds hoger op naarmate meer spelers op hetzelfde idee kwamen. Zoals je merkt, is het hier duidelijk de bedoeling dat je gaat zoeken naar woorden, begrippen of gevoelens die bij de meeste deelnemers opborrelen.

Onze versie

- Je hebt de doos niet nodig om het spel te spelen. Je moet gewoon op zoek gaan naar goede foto's die aansluiten bij je thema. Gebruik foto's die woorden oproepen die in je poster voorkomen.
- Laat de leerlingen 3 woorden noteren waarvan ze denken dat anderen ze ook zullen noteren.

- Belangrijke vragen: *zijn 2 woorden synoniemen of betekenen ze iets anders? Wat bedoel je met die term? Hoe noem je dit? Kent iedereen dat woord?*
- De discussie is de kern van het spel.
- Vergeet niet om de punten te tellen.
- Hang nadien de gebruikte foto's op in de klas.

BIJLAGE 2: Traditionele consolideringsoefeningen

MAAK DE JUISTE KEUZE

Lees de zin.

Kleur het vakje voor de betekenis die bij het vetgedrukte woord past.

1. Mijn oom heeft een enorme verzameling vlinders.
  - ☐ een heel dure verzameling
  - ☐ een heel zeldzame verzameling
  - ☐ een heel grote verzameling
2. De auto waarmee de overvallers konden vluchten, werd gisteren teruggevonden.
  - ☐ met deze auto
  - ☐ naar deze auto
  - ☐ op de plaats van deze auto
3. Moeder las in de **inhoudstafel** waar zij ideetjes kon vinden over feestelijke soepen.
  - ☐ lijst met woorden die alfabetisch gerangschikt zijn.
  - ☐ lijst met inhoudsmaten l, dl, cl, ml
  - ☐ lijst waarin de hoofdstukken van een boek (tijdschrift, werkstuk,...) staan
4. Geert kan een krant lezen in drie minuten: hij bekijkt alleen de **titels**.
  - ☐ de zinnen boven de artikels. De letters zijn groter en dikwijls vetgedrukt.
  - ☐ de vetgedrukte stukjes tekst aan het begin van het artikel. Deze stukjes tekst geven altijd een korte samenvatting.
  - ☐ de tekstjes onder de foto's
5. Als je je sleutels wil terugvinden, kan je best **gericht zoeken!**
  - ☐ zoeken door alle kamers van boven tot onder te controleren
  - ☐ zoeken met een duidelijk doel. Je vraagt je best eerst af waar je je sleutels allemaal gebruikt hebt.
  - ☐ kris, kras zoeken: van hier naar daar

6. Joyce moet voor de klas komen spreken over graffiti. Ze hoopt in de bibliotheek **informatie** te kunnen vinden.
  - ☐ uitleg
  - ☐ voorbeelden
  - ☐ tips
7. Lance zat al een uur na te denken over de oefening die de leraar wiskunde had opgegeven. Toen **loste** hij de oefening **op**!
  - ☐ een goed antwoord vinden
  - ☐ vergelijken met een goed antwoord
  - ☐ loslaten, opzij leggen
8. Eerst laadde Yamina alle boodschappen in de keukenkasten. Daarna **klapte** ze de plooi-box **in elkaar**.
  - ☐ opplooiën, kleiner worden/kleiner maken
  - ☐ heel hard slaan
  - ☐ niets meer durven zeggen
9. Ik heb je deze les al **meermaals** verwittigd dat je gebabbel me stoort. Nu zet je je hier vooraan!
  - ☐ af en toe
  - ☐ meer dan één keer
  - ☐ de hele tijd
10. Die oude dame zit **voortdurend** voor zich uit te staren.
  - ☐ af en toe
  - ☐ dikwijls
  - ☐ zonder te stoppen
11. De piramide van Cheops is een **gigantisch** bouwwerk.
  - ☐ groot
  - ☐ heel groot
  - ☐ supergroot

EVEN CONTROLEREN...

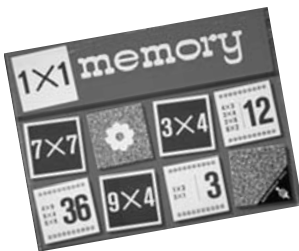
Welke van de twee mogelijkheden past het best in de zin?
Kruis het juiste woord aan.

1. De Russische astronaut verbleef al 137 dagen in .....
  - ☐ Het ruimtestation
  - ☐ De satelliet

2. Ons ..... telt 8 planeten waarvan de aarde er één is.
  - ☐ Heelal
  - ☐ Zonnestelsel
3. Op bepaalde dagen van het jaar kan je bij heldere hemel enorm veel vallende .... zien.
  - ☐ Planeten
  - ☐ Sterren
4. .... zorgt er voor dat de brandstoftanks van de space shuttle terug op de aarde vallen.
  - ☐ De atmosfeer
  - ☐ De zwaartekracht
5. Een half uur voor de start moet ..... verlaten worden. Het wordt dan heel gevaarlijk in de buurt.
  - ☐ Het lanceerplatform
  - ☐ Het ruimtevaartuig

BIJLAGE 3: Spelvormen

Een schat aan spellen vind je bij de vzw Vlaams Spellenarchief, een non-profit organisatie die de wereld van de bord- en gezelschapsspellen onderzoekt en beoordeelt. De collectie bevat ongeveer 9000 spellen en is kwantitatief de derde grootste in Europa. Het is echter de grootste collectie die uitdrukkelijk met educatieve doeleinden wordt beheerd. Het Spellenarchief is sinds kort eigendom van de KHBO, Departement Lerarenopleiding en is gevestigd in Brugge. Via www.speldatabase.be kun je het archief online raadplegen. www.vlaams-spellenarchief.be

RUIMTEMEMORY

Geheugenspel voor 2 of meer spelers

Hoe spelen?

- De speelkaartjes worden door mekaar geschud en met de gekleurde rug naar boven op tafel gelegd.
- Wie eerst in het jaar verjaart, start met spelen.

- Het is de bedoeling om steeds de 2 kaartjes te vinden die bij mekaar horen (afbeelding en naam, naam en betekenis, betekenis en afbeelding).
- De eerste speler draait twee willekeurige kaartjes om. De anderen proberen te onthouden welke de twee kaarten zijn.
- Als de 2 kaartjes overeenkomen, blijven ze omgekeerd liggen. De speler krijgt een punt en mag nog eens proberen.
- Als de 2 kaartjes niet overeenkomen, worden ze terug met de gekleurde kant naar boven omgedraaid.
- De speler links is dan aan zet.
- De speler die de meeste punten scoort, wint het spel.

TABOE

Woordspel voor 4 tot 36 spelers

Duur: 15' tot 45'

Speel het spel in de consolidatiefase of ter controle.

Hoe spelen?

Twee teams spelen tegen elkaar en proberen zoveel mogelijk woorden door teamgenoten te laten raden. Per groep is telkens iemand aan de beurt die op basis van kaarten aanwijzingen geeft aan zijn teamgenoten. Stel je bijvoorbeeld voor dat op je kaart 'postzegel' staat. Hoe omschrijf je dit woord als je bovendien de woorden 'betalen', 'brief', 'plakken', 'verzamelen' of 'stempel' niet mag gebruiken? Ter controle staat iemand naast je met een heerlijk toetertje. Je krijgt een bepaalde tijd (zandloper) om zoveel mogelijk woorden door je eigen groep te laten raden. Elk correct geraden woord levert één punt op. Als je tijd verstreken is, gaat de pion zoveel vakjes vooruit op de scorebaan als het aantal punten dat je in die beurt hebt verdiend. Het team dat als eerste het laatste vakje bereikt, wint het spel.

De doos bevat 252 kaarten waarop telkens 4 opgaven staan. Hierdoor zijn 1008 opdrachten beschikbaar.

Onze versie

- Je hebt de doos niet nodig om het spel te spelen. Je maakt gemakkelijk een eigen versie, aangepast aan je thema of je leerlingen. Of laat je leerlingen kaartjes maken.

- Je kunt de opdracht ook omdraaien: de leerlingen moeten de taboewoorden gebruiken. Op die manier speel je in op het opbouwen van betekenisclusters.
- De kaartjes kunnen ook ingezet worden als taalsteun bij schrijfopdrachten.

Het heelal ✓ Ruimte ✓ Sterren ✓ Planeten	De lanceerbasis ✓ Raket ✓ Vertrekken ✓ Reizen
De planeet ✓ Bol ✓ Ruimte ✓ Zon	Het ruimtestation ✓ Ruimte ✓ Mensen ✓ Wonen
De astronaut ✓ Mens ✓ Raket ✓ Reizen	De ster ✓ Lichtpuntje ✓ Nacht ✓ Hemel
Het zonnestelsel ✓ Aarde ✓ Ruimte ✓ Ster	Het ruimtepak ✓ Pak ✓ Ruimte ✓ Reizen

20 QUESTIONS

Combinatiequiz voor 2 tot 12 spelers

Duur: 15' tot 46'

Speel het spel in de consolidatiefase of ter controle.

Hoe spelen?

Ongeveer 400 geactualiseerde kaarten behoren tot het spel. Wie aan de beurt komt, wordt lezer. Hij neemt een kaart en vertelt de anderen of hij 'iemand', 'ergens', of

'iets' is (in de oudere editie kwam nog een categorie 'ooit' voor). De speler links van hem geeft een getal tussen 1 en 20 en de lezer leest de aanwijzing voor die bij dat getal op zijn kaart staat. Bij een fout geraden antwoord mag de volgende speler in de kring een nummer vragen om voorgelezen te worden en op zijn beurt een poging doen om het begrip op de kaart te raden. Dit gaat zo verder tot iemand een juist antwoord geeft. De lezer krijgt nu evenveel punten als het aantal gegeven aanwijzingen en de rader krijgt het saldo tot aan 20 punten. Wordt een kaart bijvoorbeeld na 4 aanwijzingen geraden, dan krijgt de lezer 4 punten en de rader 16 punten. De spelers schuiven nu hun pion zoveel plaatsen vooruit op de scorebaan als hun aantal verdiende punten.

Onze versie

- Je hebt de doos niet nodig om het spel te spelen. Je maakt gemakkelijk een eigen versie, aangepast aan je thema of je leerlingen. Of laat je leerlingen kaartjes maken.
- Werk met 5 omschrijvingen in plaats van 20.
- Plaats de omschrijvingen opbouwend op je kaartje, zodat het begrip na 5 tips écht geraden zal worden, maar nog niet onmiddellijk na tip 1.

G R O F G E S C H U D

ELS SAS (LEERKRACHT WISKUNDE): *Als je informatie zoekt over taalgericht vakonderwijs kom je altijd de drie 'toverwoorden' context, interactie en taalsteun tegen. Als ik dat vertaal naar mijn eigen wiskundelessen, wil dat zeggen dat ik veel probeer te werken met voorbeelden uit de actualiteit of voorbeelden uit de leefwereld van mijn leerlingen. Ik laat mijn leerlingen de hoofdrol spelen in vraagstukjes die leiden tot vergelijkingen en ongelijkheden, verzin telproblemen uit hun dagelijks leven en laat hen voor de lessen statistiek op zoek gaan in de media naar nuttige en minder nuttige onderzoeken. Maar tegelijk maak ik soms ook wel vraagstukken over een onderwerp waar ze helemaal niets van weten. Door voldoende uitleg te geven of te laten opzoeken, of beter nog door er samen in de klas over te praten, wordt de context dan wel duidelijk en wordt hun leefwereld wat opengetrokken. Dit alles helpt hen de problemen te analyseren, ze kunnen het zich beter 'voorstellen' én wiskunde lijkt op die manier voor hen ook echt 'nuttiger'. Zo ben je dus niet alleen met taalgericht vakonderwijs bezig, maar ook voor een stuk met motivatie van leerlingen. En dat is mooi meegenomen.*

UIT: De Hert, W. (red.) (2008). *Taalbeleid in de praktijk. Een uitdaging voor elke secundaire school*. Mechelen: Plantyn.